

АЛЕКСАНДАР РИСТЕСКИ
СТЕФАН МАНЕВСКИ

16. III — 31. III 1966.

У Галерији Коларчевог народног универзитета могу излагати стваралаци из свих области ликовних уметности који својим стваралаштвом доприносе развоју ликовног израза, ирвенствено млади.

(Из решења о оснивању Галерије)

Природу и свет доживљавам на свој начин; што су у мојим сликама остали забележени само трагови виђеног, нисам сигуран да могу да објасним: то је можда последица жеље да се изразим што чистијим сликарским језиком, али овој жељи претходи моје узбуђење које се спонтано у сликама, баш овако, материјализује.

А. Ристески

АЛЕКСАНДАР РИСТЕСКИ

Рођен 1937. у Прилепу. Академију за ликовне уметности и Специјални течај завршио у Београду. Први пут излагао 1958. Самостално излагао у Скопљу 1965. Учествовао на колективним изложбама: у Прилепу 1958, 1963. и 1965; на Улусовим изложбама у Београду до 1963; у Скопљу 1960. и 1962; „НОБ у делима ликовних уметника Југославије“ у Београду 1962; са Мирољубом Ђорђевићем у Београду 1962; на III бијеналу у Риједи 1964; Словенградецу 1965. и на изложбама ДЛУМ-а. У иностранству излагао у Риму, Милану, Торину и Барију 1965. и 1966. Студијска путовања: Италија, Француска и Бугарска.

КАТАЛОГ

1. Слика I	уље	1965.	187 × 145
2. Слика II	уље	1965.	187 × 145
3. Слика III	уље	1965.	145 × 187
4. Слика IV	уље	1965.	142 × 95
5. Слика V	уље	1965.	95 × 142
6. Слика VI	уље	1965.	95 × 142
7. Слика VII	уље	1965.	95 × 142
8. Слика VIII	уље	1966.	95 × 142
9. Слика IX	уље	1966.	142 × 95
10. Слика X	уље	1966.	95 × 142

покрету који је сагорео од гледања у сунце, у надгробном камену виђеном негде на летњим пољима Македоније? Или у неком часовнику из скопског земљотреса, са мртвим временом које истиче из поломљених зупчаника док округли бројчаник стоји разрогачен над обезљуђеним хаосом срушеног града?

Цртежи делују као да су цртани дуго, као да је, чак, пролазило јако много времена између једног и другог навраћања цртежу. Неки делови су брисани, неки нејасни: као да је време само уплитало своје прсте од трошности, од разједања, док је цртач био отсутан. Знак преко знака: као палимсест. И у самим мотивима цртежа присутно је то време, тај упорни ход времена који ништи, брише, изравњује. Као да смо над плановима срушених градова (је ли и ту прошао земљотрес?), као да су то скице археолошких ископавања, пресеци геолошких слојева. Понегде, ту и тамо, као да примећујемо остатке нечега што је било начињено људском руком. Јесу ли то остаци скулптура? И поново круг: глинена по уда, пресек сломљеног стуба? Остатак нечега што је некада имало своју сврху? Или чврсто затворено језгро из кога ће сутра исклијати нови смисао?

Влада Урошевић

СТЕФАН МАНЕВСКИ

Рођен 1934. у Скопљу. Академију за ликовне уметности и Специјални течај завршио у Београду. Самостално излагао у Скопљу 1965. Колективне изложбе: УЛУС-ова пролећна изложба 1961, Изложба ситне пластике 1962, Октобарски салон 1963 — Београд; Савремена мекедонска уметност, Изложба 13 македонских ликовних уметника — Скопље 1965. Редовно излаже на изложбама ДЛУМ-а.

Скулптуре:

1. Скулптура I (својина арх. Бошнакоског, Скопље)	гипс	1965.	40 см
2. Скулптура II	гвожђе	1965.	112 см
3. Скулптура III	гвожђе	1966.	107 см
4. Скулптура IV	гвожђе	1966.	186 см
5. Скулптура V	гвожђе	1966.	76 см

Цртежи:

1. Сећање I	туш	1964.	68 × 72
2. Сећање II	туш	1964.	72 × 68
3. Стари записи	туш-бајц	1965.	52 × 56
4. Предео	бајц	1965.	49 × 55
5. Црвена линија	обојен цртеж	1965.	23 × 29
6. Цртеж	туш	1964.	34 × 30

Гвоздене скулптуре Стефана Маневског носе као основни симбол круг уздигнут изнад земље. На правој и оштрој стабљници стоји гвоздени цвет. Као да је после пожара, после катаклизме остао још тај једини путоказ, зрно смисла затворено у кружну чауру плода. У испупчени диск семенке нема улаза: све је затворено не би ли сачувало од уништења последњу клицу живота уздигнуту изнад пустоши. Круг је јединство, затвореност, сигурност: уздигнут на безлисно стабло које жели да га погне у висину, он се претвара у уточиште, у последње усамљеничко гнездо, у чврсти плод чији оклоп чува у себи продужетак врсте. Где лежи корен тог знака? У сун-

АЛЕКСАНДАР РИСТЕСКИ: СЛИКА III

